

STABILIREA COEFICIENTULUI DE ÎNMULȚIRE ȘI A PERIOADEI DE ÎNFLORIRE LA CÎTEVA SOIURI DE GLADIOLE CULTIVATE ÎN COLECȚIA GRĂDINII BOTANICE IAȘI (I)

PROFIRA VIDRAȘCU

L'article poursuit la période de floraison, le coefficient de reproduction et le pourcentage de bulbes florifères à un numéro de 35 variétés de glaieuls du total de 61 variétés qui existent dans la collection du Jardin Botanique de Iași.

À la suite des observations effectuées, on constate que dans notre collection il n'y a pas de variétés précoces et que le coefficient de reproduction et le pourcentage de bulbes florifères est spécifique à chaque variété dans les conditions climatiques de culture.

Pentru însușirile lor decorative, gladiolele se cultivă astăzi pe suprafețe mari, urmînd, ca importanță, imediat după garoafe, trandafiri și crizanteme.

La noi în țară se cultivă un număr mare de soiuri, unele din ele fiind creații românești, obținute în institutele de cercetare din Cluj, București, etc.

În prezenta lucrare ne vom referi la soiuri de gladiole din colecția Grădinii Botanice Iași, colecție care cuprinde un număr de 61 de soiuri, majoritatea hibrizi, aparținînd speciilor *Gladiolus hybrida* Hort. și *Gladiolus* × *gandavensis* Van Houtte Cat. (1844) = *G. cardinalis* × *G. psittacinus* — cultivate ca plante ornamentale.

Material și metodă de lucru

Gladiola, din punct de vedere sistematic, face parte din ordinul *Liliales*, Familia *Iridaceae*, Genul *Gladiolus*. Genul *Gladiolus* cuprinde 140 specii, în majoritate de origine africană.

S-au luat în observație un număr de 40 soiuri de gladiole la care s-au urmărit perioada de înflorire (după numărul de zile necesar pentru apariția primelor flori pe inflorescență), coeficientul de înmulțire și procentul bulbilor floriferi, în condițiile climatice ale Grădinii Botanice din Iași. Timp de 2 ani s-au efectuat observații asupra soiurilor luate în studiu. Plantarea tuberculilor s-a efectuat în prima decadă a lunii aprilie și s-au cultivat după tehnologia clasică de cultură a gladiolelor, respectîndu-se adîncimea de plantare (în funcție de mărimea tuberculilor). Pentru plantare s-au folosit tuberculii uniformi cu diametrul cuprins între 3—6 cm, tratîndu-se cu insecto-fungicide înainte de plantare. Lucrările de întreținere au fost cele prevăzute de tehnologia culturii. Noi practicăm obișnuit mulcirea cu gunoi de grajd, rumeguș sau frunze.

Observațiile s-au efectuat pe 15 plante din fiecare soi luat în studiu, iar valorile indicate pentru coeficientul de înmulțire și procentul bulbilor floriferi sînt absolute. Recoltarea tuberobulbilor s-a făcut la mijlocul lunii octombrie, după îngălbenirea frunzelor, la apariția primelor brume și a frigului. Anual s-a schimbat terenul, păstrîndu-se o expoziție însoțită. După recoltare materialul se păstrează în încăperi obișnuite, bine aerisite și la o temperatură de 5–10°C.

Rezultate obținute

Soiurile din colecție, luate în observație în condițiile climatice de la Iași, se pot grupa după perioada de înflorire în *soiuri timpurii*, cu declanșarea perioadei de înflorire după 80–84 de zile. Soiurile din aceasta grupă au coeficientul de înmulțire cuprins între 1,7–8, iar procentul bulbilor floriferi între 0,5–4. Remarcăm soiul *Bayron Smith* cu un coeficient de înmulțire ridicat, de 8 și un procent de asemenea mare de 4% al bulbilor floriferi, ceea ce considerăm o adaptare a soiului în procesul evolutiv de înmulțire vegetativă.

Soiuri tirzii cu declanșarea perioadei de înflorire după 90 zile, caracterizate printr-un coeficient de înmulțire cuprins între 0,9–5 și procentul bulbilor floriferi între 0,6–3,3%. Aici se remarcă soiul *Copernic*, la care se întîlnesc mărimi subunitare atît la coeficientul de înmulțire cît și la procentul bulbilor floriferi (Tab. 1).

Soiuri foarte tirzii, cu declanșarea perioadei de înflorire după 95 de zile. Și în cadrul acestei grupe se întîlnesc soiuri cu un coeficient ridicat de înmulțire (*Oscar, New York*) și cu un procent mare al bulbilor floriferi. Semnalăm faptul că soiurile acestei grupe care întrunesc un coeficient ridicat de înmulțire sînt mai sensibile la atacul bolilor și dăunătorilor.

Concluzii

— În colecția Grădinii Botanice Iași nu se întîlnesc soiuri foarte timpurii, predomină soiurile timpurii și tirzii.

Soiurile de gladiole cu aceeași perioadă de înflorire prezintă diferențe însemnate în ceea ce privește coeficientul de înmulțire și procentul bulbilor floriferi.

Procentul bulbilor floriferi este subunitar la un număr redus de soiuri luate în studiu.

— În condițiile de la Iași, soiurile cu coeficientul ridicat de înmulțire sînt mai sensibile la atacul bolilor și dăunătorilor.

B I B L I O G R A F I E

1. BASSARD R., 1952 *Cultures florales*, Edit. J.B. Ballière et Fils, Paris.
2. GRISVARD P., et ALL., 1964 — *Le bon jardinier, encyclopedie horticole*, 152 édit., Paris.
3. NICHOLSON G., 1981 *Dictionnaire pratique d'horticulture et de jardinage*, t. 2, Marseille.
4. VIDRAȘCU PROFIRA, 1982 — *Stabilirea coeficientului de înmulțire la cîteva soiuri de lalele cultivate în condițiile de la Iași*. Cercet. agr. în Moldova vol. 4 (64), Iași.
5. VILMORIN-ANDRIEUX et Cie. 1919 — *Les fleurs de pleine terre*, ed. V, Paris.

TABELUL 1

Coefficientul de înmulțire și procentul bulbilor floriferi la soiuri de gladiole din colecția Grădinii Botanice Iași

Soiul	Nr. de zile de la plantare până la declanșarea înfloritului	Coefficientul de înmulțire	% bulbi floriferi	Obs.
Soiuri foarte timpurii				
<i>Soturi timpurii</i> 80—84				
Apricot		1,7	0,5	
Bayron Smith		8,0	4,0	
Biro Mancî		1,5	2,2	
Blue Isle		1,8	1,6	
Bon voyage		1,7	1,0	
Cameo Fis		2,2	2,1	
Goldstaub		1,6	1,1	
Happy end		3,2	5,0	
Hawai		2,5	2,0	
Greta Garbo		2,1	1,7	
Karmazan		2,0	0,7	
Peter Pears		3,0	1,99	
Pionier		1,0	1,5	
Praha		3,8	2,6	
Vink's Glory		1,0	1,5	
Soiuri tirzii 90—92				
Brodway Melody		2,0	1,7	
Carmen		1,2	0,8	
Decis		2,3	1,1	
Flower Song		2,8	2,0	
Friendship		5,0	3,3	
Johann Strauss		2,4	1,8	
Jo Wagenaar		2,3	1,7	
Kopernik		0,9	0,6	
Orange		2,0	1,6	
Zarya		2,99	2,1	
Soiuri foarte tirzii 95—96				
Alblon		3,3	1,9	
Chwm		1,3	1,0	
Fenomen		1,2	1,0	
Inocence		2,9	0,75	
Oscar		8,0	4,0	
Pink sensation		1,1	1,1	
Red Sea		2,0	1,4	
Sans Souci		2,0	1,2	
New York		4,0	4,2	
White		1,6	1,2	
White Goddess		1,4	1,2	